

Javaslat
a Széchenyi Zsigmond Vadásztársaság munkásságának
Települési Értéktárba történő felvételére

Készítette:
Ozsváth Ferenc

-----**(aláírás)**
Jászkisér, 2018. május 10.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Ozsváth Ferenc
2. A javaslatot benyújtó személy vagy kapcsolattartó személy adatai:
Név: **Ozsváth Ferenc**
Levelezési cím: **5137 Jászkisér, Nagykörút ...**
Telefonszám: **06-**
e-mail cím: -

II. A HELYI ÉRTÉK ADATAI

1. **A helyi érték megnevezése:**

A Széchenyi Zsigmond Vadásztársaság munkássága és a rekorder trófea

2. **A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:**

- **természeti környezet**

3. **A nemzeti érték fellelhetőségének helye:**

- **Jászkisér külterület, és Jászkisér, Ladányi út 16.**

4. **Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:**

- **Települési Értéktár**

5. **A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása**

A Társaság lassan már hét évtizede folytat vadgazdálkodást az immár városi rangra emelt Jászkisér település határában. Társaságunk 11.902 hektár vadászterülettel rendelkezik, jelenlegi taglétszámunk 26 fő. A Mátra lábánál elterülő jászszági táj az Alföld jellegzetes képét mutatja az idelátogatók számára.

A II. világháború befejezését követő évben a természetet, barangolást és a vadászatot szerető jászkiséri lakosok kis csoportja elhatározta, hogy kezdeményezik egy helyi vadásztársaság megalakítását. 1946. augusztus 11-re rendkívüli ülést hívtak össze, ahol a résztvevők elfogadták a belügyminiszter 291.684/1946. B.M. számú rendeletében megjelent egységes Vadásztársasági Alapszabályt. A kor bürokratikus ügyintézésének eredményeként az illetékes miniszter, csak 1948. június 4-én láttamozta a jászkiséri Szakszervezet Vadásztársaság alapszabályát. A társaság ezt követően 1948. szeptember 15-én kapta meg a jóváhagyott dokumentumot, így az alakuló közgyűlés után több mint két év elteltével, kezdhette meg hivatalosan működését. Az első helyi vadásztársaság elnöke Balogh János malomtulajdonos lett, vadászmesternek pedig Dr. Patakfalvi István orvost választották.

A 20. század első felében Magyarország elsősorban hihetetlenül gazdag apróvad állományáról volt ismert. Ez az apróvad gazdálkodás aranykora volt. Az 1950-es évekre az éves teríték a háború előtti időszak terítékeihez képest több mint negyedére esett vissza. Az első jászkiséri vadásztársaság jellemzően apróvadas területén főleg a mezei nyúl és a fogoly volt a meghatározó vad. Ilyen körülmények figyelembevétele mellett kellett elkezdni az akkori vadgazdálkodást.

A jászkiséri vadászok nem sokkal ezután, csak a központi átszervezés miatt létrejött úgynevezett „Járás Vadásztársaság” tagjaiként hódolhattak tovább szenvedélyüknek, de ez nem tartott sokáig. A Járás-társaság rövid idő alatt felbomlott és községünkben ismét önállóan működhetett a vadásztársaság. Nem sokkal később az akkori vezetőink – az országban elsőként – kezdeményezték a termelőszövetkezeti vadásztársaságok létrehozását, amely együttműködési forma az elkövetkező évek sikertörténete lett a Magyar vadásztársaságok történetében. Jó példával elől járva, így a helyi Kossuth Termelőszövetkezet nevére került a társaság.

Az őz először az ötvenes évek elején mutatkozott határunkban. Felbukkanásakor csupán ötöt számoltak meg, később azonban egyre nőtt az errefelé korábban ismeretlen nagyvad állománya. A kiváló élőhelynek köszönhetően rohamosan szaporodott az addig meglehetősen ritka fácán is. Egy másik jelenség is kedvezően hatott a vadsűrűsége: ebben a térségben alakították ki Közép-Európa legnagyobb összefüggő rizstelep rendszerét. A kiváló élettér, a mesterségesen kialakított vizes élőhelyek megteremtése, soha nem látott sűrűségben vonzotta a vízi vad csapatait. Újabb változást hozott a társaság életébe, hogy az 1960-as években elkezdtük a mesterséges fácánnevelést. Ezzel egy időben tovább nőtt az őz vadászati jelentősége és az ebből származó bevételek nagysága is. 1968-tól 1971-ig társaságunk 25.388 vadat értékesített a MAVAD felé, a 12.700 hektáros vadászterületről. A MAVAD értékelés szerint 1967-ben a Kossuth Vadásztársaság országosan negyedik helyezést érdemelt ki, 1968-69-ben már harmadikok voltunk, egy évre rá pedig a másodikok. Joggal lehetünk büszkék ezekre az évekre. A hetvenes évek első felében fogolytenyésztéssel is foglalkoztunk és ebben az időben helyeztünk ki több fácáncsibét, így aztán folyamatosan növekedett a fácán törzsállománya. 1972-ben társadalmi munkában felépítettük vadászházunkat, ami 2013-tól ismét kiinduló bázisként és pihenőhelyül szolgál a társas- és egyéni vadászatok alkalmával.

A vadásztársaság világhírnévre a 70-es évek közepén tett szert. Ebben az időszakban már külföldi bérvadászokat fogadtunk az apróvad és őzvadászatokon, jelentős mennyiségű volt az élve befogott nyulak értékesítése. 1975. május 15-én Paul Riegel német vendégvadász kapitális őzbakot ejtett el a jászkiséri határban, melynek súlya a kiskoponyával együtt 770 gramm és ezért 231,53 CIC pontot kapott. Ezzel a magyar ranglista első, a világranglista második helyére került és ezt a helyet immáron negyven éve tartja.

A helybeli Tsz-ek egyesítése után, 1975-től vadásztársaságunk az összevont TSZ-ek nevét, a Lenin TSZ Vadásztársaság nevet használja. Az évtized második fele számos máig emlékezetes eseménnyel írta be magát krónikánkba. 1975-ben rendeztük meg először a kártevő fajok gyérítésére kiírt versenyt, bevezettük a vadászati idény előtti koronglövészetet. Ezekkel az erőpróbákkal ma is élő hagyományt teremtettünk. A világrekord őzbak elejtését követően 1977-ben újabb kapitális őzbak került puskavégre. Rizán László által elejtett bak agancsa kiskoponyával 609 gramm. Egy évre rá még értékesebb bakot hozott terítékre Bereczki Lajos. A trófea kiskoponyával 684 grammos és 187,17 CIC pontot kapott. 1978-ban kis könyvtárat alakítottunk ki vadászattal kapcsolatos

könyvekből. Mindezek közepette taglétszámunk 52 főre emelkedett. Az évtized utolsó esztendejének vadgazdálkodási adatai is emlékezetesek. Őzállományunk kiváló minőségű, a fácánállomány ekkoriban telítődik, a rizstelepeken óriási mennyiségű a vízi vad, a mezei nyúl pedig társaságunk legfontosabb bevételi forrása.

Az 1980-as évek még mindig a fejlesztések jegyében zajlanak. Ingatlant vásárolunk, garázsok fácánnevelők épülnek, az intéző bizottság ebben az időben állapotodik meg cserevadásztatásról a nemesvamosi, majd később a mátraballai vadásztársasággal és elkészült a skeetpályánk. Több részben vásárolunk húsz hektár földterületet vadföldnek. Történtek azonban vadászati szempontból kedvezőtlen események is. Mindenképpen ezek közé tartozik a rizstelepek területének folyamatos csökkenése, illetve az élőhelyek meliorációval, vagyis a tanyahelyek felszámolásával, a fasorok kivágásával, a csatornák és digógödrök megszüntetésével való párhuzamos romlása.

Társaságunk 1989-ben vette fel a Széchenyi Zsigmond Vadásztársaság nevet, melyet a mai napig viselünk. A rendszerváltás nehézségei – hasonlóan a magyarországi más vadásztársaságokhoz – bennünket is hátrányosan érintettek. Az 1997 előtti 15.057 hektár vadászterület 11.902 hektárra fogyott, az 1998. szeptember 15-én ötvenedik születésnapját ünneplő jászkiséri vadászközösség tagjainak létszáma is 37-re apadt.

Napjainkig megmaradt azonban a társaság jó közösségi szelleme, a fiatal vezetés pedig biztosíték lehet arra, hogy az elkövetkezendő években a nehézségek ellenére is ismét emelkedési pályára álljon a Jászkiséri Széchenyi Zsigmond Vadásztársaság. Ennek szellemében társaságunk 2013-ban pályázatot nyújtott be a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák Leader programjához, ahol 9.977.656,- forintot nyertünk. Ez a pályázati forrás csupán kezdeti lépés, ami lehetőség arra, hogy elkezdődjön egy olyan fejlesztés, ami méltó körülményeket teremthet a további munkákra, olyan fejlesztésekre és beruházásokra, amely alapja lehet annak, hogy a valamikor híres, országos viszonylatban előkelő helyet betöltő vadásztársaság munkát adva az itt élőknek, visszanyerje méltó rangját és öregbítse a Jászság hírét a nagyvilágban.

A Vadásztársaság büszkesége:

„A rehabilitált őzagancs”

„Tavasszal, május közepétől kezdődik az őzbak vadászati idénye. Múzeumunk számos aranyérmes őztrófeával rendelkezik, közülük néhány rekord nagyságú. Ezek egyike a képen látható, kalandos sorsú jászkiséri őzagancs.

A német Paul Riegel 1975-ben hozta terítékre a kiváló agancsot viselő bakot. Az őzagancs a Nemzetközi Vadászati Tanács (CIC) ad hoc bizottsága által előzetesen 227,55 pontot kapott. Az 1978-ban Romániában, Bukarestben rendezett Nemzetközi Vadászati Kiállításon viszont semmiképpen sem szárnyalhatta túl Nicolae Ceausescu, a román kommunista párt főtitkára által elejtett őzbak agancsát. Ezért nem kaphatta meg itt az I. helyezést. Akkor a magyar résztvevő nélküli bíráló bizottság döntése alapján a II. helyre szorult 210,72 CIC ponttal.

18 év elteltével a magyar fellebbezési kérelem jóváhagyásának köszönhetően – 1996-ban a Budapesti Naturexpo Nemzetközi Vadászati Kiállításon – a trófeát újrabírálták, amelynek eredményeként 251,53 CIC pontot ért el. A jászkiséri bak végül mégsem lett világrekord, „csak” második, mivel időközben, 1983-ban Svédországban egy ennél is erősebb agancsú bakot ejtettek el.

Mindezek ellenére a trófea a legértékesebb gyűjteményi darabunk, s az állandó vadászati kiállítás becses tárgyaként külön vitrinben őrizzük.”

Írta: Bányai József

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A Vadásztársaság a település egyik legrégebben működő közössége. Munkásságuk történetének bemutatása, az utókornak történő megörökítése bemutatja a jászkiséri környezetvédelem, vadvédelem, vadgazdálkodás egy szeletét az érdeklődőknek.

Az 1975-ben lőtt őzbak trófeája nem csak a Vadásztársaság munkáját dicséri, de kalandos története és jelentős mérete miatt ma is a társaság és a település büszkesége.

A trófea másolatai az ország területén lévő állandó vadászati kiállításokon is szerepelnek. Látható például az Őrségben, Magyarországon a Gömbös Mátyás által megálmodott és kivitelezett vadászati kiállításon.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelentető források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Vadászati Almanach Szolnok – 2002;
- Vadbiológiai Kutató Állomás által kiadott: Az őz és vadászata c. kötet;
- <http://szechenyivt.hu/>
- Videók: Youtube.com: - A legendás őzbak 04; - Vadkacsavadászat Jászkiséren

8. A helyi érték hivatalos weboldalának címe:

www.jaskiser.hu

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek, és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat: -----

Tisztelettel Kérem a Települési Értéktár Bizottságot, hogy a fent leírtak alapján, a jászkiséri Széchenyi Zsigmond Vadásztársaság munkásságát és a kapitális trófeát vegye fel a Települési Értéktárba.

1. számú melléklet a Javaslathoz

